

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Camerele de meserii

Din nou a început să se discute în reuniunile cu caracter profesional ale organizațiilor de meseriași și mici industriasi — despre necesitatea înființării Camerelor de meserii.

Meseriași nu sunt mulțumiți, pe bună dreptate, cu actuala lor încadrare în Camerele de muncă. Aceste instituții — așa cum denumirea o arată — sunt menite să ocrotească interesele legale ale salariaților: lucrători industriali și funcționari particulari.

Este aproape un paradox acest mod de organizare, această coexistență a elementului patronal cu elementul salariat, cari au interese categoric distincte. Cu toate că numai de vitregia Camerelor de muncă nu se pot plânge meseriași, totuși constatarea e perfect îndreptățită: meseriași nu-și pot găsi o justă reprezentare a intereselor lor în Camerele de muncă.

Legiuitorul român din 1933 a fost nevoit să creeze în Camerele de muncă secție separată pentru meseriași, din cauza dispozițiilor constituționale, cari nu prevăd — printre Camerele profesionale — și Camerele de meserii. În adevăr, art. 70 din Constituție conferă Camerelor de comerț și industrie, de muncă și de agricultură, dreptul de a-și alege câte un reprezentant în Senatul țării, de fiecare circumscriptie electorală, ceea ce înseamnă că legiuitorul constituant a exclus dela acest avantaj legal Camerele de meserii.

A merge însă mai departe cu interpretarea textului constituțional și a stabili că tăcerea Constituției echivalează cu o interdicție, iată ceea ce nu se pare un non sens. Legiuitorul ordinar nu poate să se lovească de tăcerea Constituției — nu de interdicția ei — ca să legifereze soluția mult reclamată a unei probleme sociale în frământare.

Părerea noastră este că se poate legifera înființarea Camerelor de meserii cu două secții, pentru meseriași și mici industriasi. Normele de organizare ale acestor Camere de meserii pot fi analoage cu cele ale Camerelor de muncă. Determinarea calității de membru al Camerii de meserii trebuie să se facă în funcție de titlu de capacitate profesională și de întinderea atelierului (forță motrică și număr de lucrători). Desigur că această determinare trebuie să țină seama de condițiile de calificare prevăzute în legea pentru pregătirea profesională și executarea meseriilor din 1936.

Dacă am propus înființarea a două secțiuni, în Camera de meserii — pentru meseriași propriu zis și pentru mici industriasi — am avut în vedere necesitatea unei specializări a preocupărilor administrative, în raport cu nevoi profesionale specifice. Distincția ar fi să se refere, desigur, tot numai la lucrători și forță motrică și poate și la cuantumul cifrei de afaceri, deși aceasta nu poate fi un element obiectiv.

Modul de organizare a Camerelor de meserii, în Franța — înființate prin legea din 1925 — îngăduie înființarea a cât mai multor secții, în funcție de această specializare a preocupărilor administrative, pe categorii de bresle. Legea franceză definește astfel Ca-

Az egyetlen nemesi levél: a munka

Unnepélyes külsőségek között avatták fel a Cluj-kolozsvári betegsegélyző épületét
Valamennyi minisztérium összhangba hozza a munkáját Tatarescu miniszterelnök békésszándéku beszédével

A hét folyamán Cluj-Kolozsváron és Oradea-Nagyváradon Nistor munkaügyi miniszter jelenétében ünnepségek folytak le, amelyek során

a miniszter a kisiparosokat közelebből érdeklő kijelentéseket is tett. A miniszter társaságában volt Stavri Cunesco, a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója is, aki Oradea-Nagyváradról Áradra, majd pedig Timișoara-Temesvárra utazott és az ipartörvény alkalmazásáról tett kijelentéseket.

Vasárnap délelőtt Nistor és Lapedatu miniszterek jelenléteben ünnepélyes külsőségek között avatták fel a Cluj-kolozsvári betegsegélyző új palotáját. A 22 millió lejes költséggel épített hatalmas, modern palota, mely újszerű felépítésével egyike a város nevezetességeinek, csak nemrégiben fejeződött be. A munkásbiztosító pénztár kórházán és orvosi rendelőin kívül az igazgatóság is helyet kap benne. A berendezés még nem készült el, de — mint értesülünk, — a kórház és az ide csoportosított orvosi rendelők pár hónap múlva megkezdik működésüket.

A szítáló eső ellenére is nagyszámu közönség gyűlt egybe a betegsegélyző palotájához és az előcsarnokhoz, hogy résztvegyen a felavató ünnepségen. A miniszterek genkociája pontban tíz órakor állt meg a kapu előtt s a gépből elsőnek Ion Nistor munkaügyi miniszter, utána Lapedatu Ion szenátusi elnök, Dunca Eugen prefektus és dr. Dragan Nicolae egyetemi tanár, az időközi bizottság

elnöke szálltak ki. A tömeg éljenzése közben a kivezényelt cserkészdiszad soraifa között vonultak be az előcsarnokba. Ott dr. Enescu Mihail vezérigazgató, dr. Baritiu vezérfelügyelő és Tandrea, a helyi társadalombiztosító kerület igazgatója fogadták a vendégeket. A miniszterek és az ünnepélyes felavatásra meghívott vendégek ezután felvonultak az emeleti termekbe és a gyengélkedő dr. Hossu püspök képviselésében megjelent Sava görög katolikus kanonok fényes segédlettel istentiszteletet mutatott be, utána Titu Malaida lelkész, Hossu dr. püspök nevében üdvözölte Nistor minisztert és a megjelenteket és megáldotta a társadalombiztosító új palotáját. Azután dr. Enescu, a társadalombiztosító vezérigazgatója lépett a szónoki emelvényre.

ENESCU VEZÉRIGAZGATÓ BESZÉDE

— A társadalombiztosító intézményében, — mondta Enescu dr., — testvériesülnek a töke és a munka, a munkás és a munkaadó. A munkás régente, ha beteg lett, vagy munkaképtelenné vált, könyörödmányokra szorult: most a társadalombiztosító, mely vezetésünk alatt mindenben igyekszik léonést tartani a korral, — gyógyulást, nyugodt és elégedett öregséget biztosít tagjainak.

A vezérigazgató azután arról beszélt, hogy a társadalombiztosító intézet irányítását sohasem befolyásolta a politika és ismertette azt anyagszabásu programot, melynek során kórházak, tanoncotthonok és munkásjóléti intézmények egész sora épül majd fel.

merele de meserii, în art. 1: „Camerele de meserii sunt, față de drepturile publice organele intereselor profesionale și economice ale maestrilor și compagnonilor lor de circumscriptii.

Prin meserii se înțeleg muncitorii de ambele sexe, cari exercită un lucru manual și condiția, pe de o parte de a-și îndeplini singuri lucrările sau cu concursul tovarășului, al ucenicului sau al membrului de familie, pe de altă parte de a-l executa fără a fi la ordinele unui patron.”

Legea le declară așezăminte publice și arată că vor putea lua ființă pe bază de decret; consiliul de administrație nu poate avea mai puțin de 18 membri aleși și nici mai mult de 36, afară de Paris, unde vor putea fi până la 72. În sistemul francez se face o distincție între meșteri patroni și meșteri ajutoare; fiecare Camera de meserii se compune din două treimi meșteri patroni și o treime meșteri ajutoare. Consiliile de administrație sunt alese

pe șase an. În aceste consilii sunt desemnați ca membri de drept: 1) inspectorul departamental al învățământului tehnic; 2) inspectorul comitetului departamental al muncii; 3) un reprezentant al comitetului departamental al învățământului tehnic.

Ceea ce este interesant e ca aceste Camere de meserii franceze sunt în subordinea a trei ministere: al muncii, al comerțului și al instrucțiunii.

Ar fi timpul să se studieze serios înființarea Camerelor de meserii și în România. Operația ar fi cu atât mai ușoară la noi, cu cât nucleele de organizare le avem deja în secțiunile de meseriași în Camerele de muncă. De data această legiferarea nu are decât o necesitate socială: reprezentarea intereselor meșteșugarești prin organizarea unor Camere de meserii.

N. N. Matheescu.

Elismerését és köszönetét fejezte ki a Cluj-kolozsvári székház építőinek, Baritiu kerületi vezérfelügyelőnek, Tandrea igazgatónak és a Cluj-kolozsvári kerület egész vezetőségének.

Enescu vezérigazgató üdvözlő szavai után Nistor munkaügyi miniszter mondotta el megnyitó beszédét.

— 1918 óta, — kezdte beszédét Nistor miniszter, — ebben az országban állandó építő munka folyik. Ebbe az építő és szervező munkába eredményesen kapcsolódott be a társadalombiztosító is, mely hatalmas léptekkel halad előre a fejlődés útján. Az ország nagyobb központjaiban egymásután épülnek a korszerű kórházak és jóléti intézmények és Cluj-Kolozsváron néhány év óta már kénesszolgálati intézet is működik, hogy a tudomány legújabb eszközeivel adjon utmutatást, ki milyen pályára alkalmas.

Beszéde további során az új ingatlanok előnyeit ismertette, mely az inasnak kellő kiképzést és a szakképzett inasoknak védelmet biztosít, majd így fejezte be beszédét:

— Amikor a Cluj-Kolozsvári munkásbiztosító új palotáját megnyitom, kívánom hogy munkás.

— A szociális alkotó munkát felkérve ez az épület hozzon egészséget, gyógyulást, elégedettséget országunk minden becsületes munkásának.

A következő szónok műreşan Alexandru ez a kőből és vashál felépített székház, kifejezésre juttatva, hogy a beteg és a termelő munkamenetből kiesett munkás sorsa a hatalom hirtokosai előtt sem közömbös és nem maradhat az esetleges társadalmi jótékonyág kísérleti tárgya.

A következő szónok dr. Baritiu vezérfelügyelő. Üdvözlö a jelenlevő előkelőségeket, majd ismerteti az új székház felépítésének történetét és az építők érdemeit méltatja.

Niculescu-Ritz bucureştii nagyváros a munkaadók nevében beszél. Dr. Dreghiu Emil a betegsegélyező-örvösök szövetségének elnöke a következő szónok, utána dr. Ratiu, az iparosszövetség elnöke lép a szószoki emelvényre. Beszél még dr. Galan Pavel főorvos, majd Tandrea igazgató felszólalása fejezte be a felavató ünnepséget.

— A társadalombiztosító, — mondta, — eddig is igyekezett minden tekintetben megfelelni a vele szemben támasztott igényeknek és örömmel ígérhetem, hogy ebben az új palotánkban, több hellyel és korszerűbb eszközökkel még többet és még jobbat nyújthatunk tagjainknak.

Nistor miniszter és kísérete ezután Baritiu vezérfelügyelő és Tandrea igazgató kíséretében körülsetált az épületben, majd résztvett a tiszteletére rendezett villágreggeline.

Nistor miniszter vasárnap délután továbbutazott Oradea-Nagyváradra. Ott az új inasotthon alapkövetéti ünnepélyén vett részt.

AZ ÚJ IGAZGATÓ BEIKTATÁSA

Ugyancsak vasárnap történt meg a munkásbiztosító régi épületében az új igazgató, Pupeza Ion dr. beiktatása. Az ünnepélyes beiktatást, melyen az intézet egész tisztviselői kara résztvett, Enescu vezérigazgató nyitotta meg, méltatva a távozó Tandrea igazgató érdemeit. Utána Pupeza Ion beszélt, majd Ghirutan főkönyvelő üdvözlötte az új igazgatót és az ünnepséget Enescu dr. vezérigazgató záróbeszéde fejezte be.

Beszámolva a társadalombiztosító új palotájának ünnepélyes felavatásáról, Niculescu-Ritz és dr. Ratiu felszólalásával kapcsolatban nem hallgathatunk el néhány megjegyzést. A huszonkétmillió költséggel felépített pompás, hatalmas új palota, — mint Enescu vezérigazgató mondta, — a Cluj-kolozsvári kerület 44.000 biztosítottjának és munkaadóinak népszámbeli épült fel. Társasági és kisebbségi inasok és munkások pénzéből. Niculescu-Ritz és Ratiu urak kivételével mindenki méltányolta ezt a szempontot és hangsúlyozta, hogy ezen a helyen nem ér-

vényesülhetnek politikai jelszavak: itt csak gyógyulást kereső betegeket ismernek.

Csak ők ketten használták fel ezt az alkalmat a békétlenkedés maghíntására és ezzel kicsit keserűvé tették a Cluj-kolozsvári kerület sokezer kisebbségi tagjának ezt a felemelően szép örömműnnepet.

A munkásbiztosító-pénztár palotájának ünnepélyes megnyitása után munkatársunk rövid beszélgetést folytatott Nistor munkaügyi miniszterrel, ki a villám-interjú során készséggel válaszolt feltett kérdéseinkre. Tatarescu miniszterelnök Oradea-nagyvárad beszédével kezdtük:

— Az Oradea-nagyvárad beszéd menüjében befolyásolja a munkaügyi minisztérium politikáját és a nemzeti munkavédelem terén Pop Valer dr. kereskedelmi és ipari miniszter által tett ismert lépéseket?

— Valamennyi minisztérium — válaszolja Nistor miniszter — összehangoltan hozza munkáját Tatarescu miniszterelnök békés szándékú beszédével.

Pop Valer dr. miniszter ismert körlevele azonban ellentétben áll ezzel — szögezzük le.

— Mindnyájunk felforgását jelenti az Oradea-nagyvárad beszéd, melynek minden szava kötelező a kormánynak nézve.

A miniszterelnök a kormány hivatalos felforgását tolmácsolta beszédében.

— Lesz ennek a gyakorlatban látható következménye?

— Igen. Természetesen.

— Miniszter ur milyen álláspontot képvisel a nemzeti munkavédelem ügyében?

— Nem mondhatok többet annál, amit néhány perccel előbb mondtam ünnepi beszédemben. Tanulmányozza át és ráakad azokra a szavakra, melyekkel a kérdést érintetem.

Pártunk felforgását Dinu Bratianu érthetetlen tisztán fejtette ki röviddel előbb Bratiában. Ez annyit jelent, hogy nem találunk gyűlöletet senki ellen.

Nistor miniszter kívánsága szerint igyekezzünk behatolni beszédének lényegébe. El kell ismertetnünk, hogy a

hangoztatott támadó szövegnek hiányzik belőle. Szívesen vettük a felelt transilvaniai ipari és munkás viszonyokért hangoztatott dicsőretet és szerves és harmónikus fejlődés szükségének kihangsúlyozását a munkaadók és munkások békés meg-

egyeztésével.

Hétfőn délből Oradea-Nagyváradra érkezett Nistor munkaügyi miniszter. A miniszter az új állami tanoncotthon alapkövetéti ünnepségére érkezett a városba. Az Episcopul Radu uccában, a jelenlegi tanonciskola szomszédságában a város által adományozott telken épül fel az új tanoncotthon, 30 millió leies költséggel.

A munkaügyi miniszter társaságában Oradea-Nagyváradra érkeztek Stavri Cunesco, a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója, Enescu, a betegsegélyező pénztárak igazgatója és Niculescu-Ritz szenátor, a betegsegélyező pénztár központi tanácsának tagja.

Az alapkövetéti ünnepség színhelyén többszáz főnyi közönség gyűlt össze.

Popovici Vasile esperes istentiszteletet celebrált és megszentelte az alapkövet. Az esperes ezután beszédet mondott és az új tanoncotthon nemzeti jelentőségét domborította ki.

Stavri Cunesco mérnök, a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója a román nemzeti munka elősegítésének szükségéről beszélt, amelynek egyik legfontosabb tényezője

a román Iparos- és kereskedő közeposztály kiművelése az állami tanoncotthonokban.

— A nemzeti munkavédelemről beszélünk, — mondotta, — de elfelejtjük, hogy nem cél valakit eltávolítani munkahelyéről, ha nem állithatunk helyére megfelelő képzettségű embert. A nemzeti munkavédelemért áldozni kell, de ez a harc törvényes eszközökkel folyik és nem akarunk elnyomni senkit.

Banella P. Ioan prefektus is a román inasosztály kiművelésének szempontjából tulajdonított fontosságot az új tanoncotthonnak.

— A román gazdasági élet megerősítése — mondotta a prefektus — nem jelentheti a meglevő gazdasági értékek szétrombolását, hanem csak ezekkel párhuzamosan fejlődhet.

Fodor polgármester is hasonló szellemben beszélt:

— Szükség van a román elem felemelésére, hogy a kisebbségekkel való együttműködésben teremtsük meg az összes lojális állampolgárok boldog és konszolidált országát.

Stamatescu mérnök, a Phoebus vasöntőde igazgatója a nagyipar nevében mondott üdvözlő beszédet.

Moga Matei elnök a Munkakamara üd-

Izaalmas közgyűlést tartott az aradi bőrfeldolgozó iparosok szindikátusa

Az aradi bőrfeldolgozó iparosok szindikátusa az elmúlt hétfőn este a régi ipartestület termében Tarnoveanu Basil munkaügyi felügyelő elnöksége alatt népes közgyűlést tartott. A közgyűléssel hosszú idő óta folyó harc ért véget.

Adoc Axentie cipészmeister, szindikátusi elnök öt év óta nem hívta össze a szindikátus közgyűlést.

A szindikátusi elnök egyre növekvő ellenzéke hosza idő óta

erőteljes küzdelmet folytat az elnök ellen, akit minden eszközzel elszámolásra akartak kényszeríteni.

A törvényszékhez fordultak, amely öt tárgyalás után a munkaügyi minisztériumhoz tett át döntés végett az ügyet. Az illetékes szakminisztérium intézkedése a napokban érkezett meg Aradra, eszerint azonnal össze kellett hívni a szindikátus közgyűlést.

A rendeletnek most tettek eleget és a közgyűlést mintegy ötven szindikátusi tag jelenlétében tartották meg. A gyűlés folyamán éles támadások hangoztak el az elnök ellen, akit azonnali elszámolásra szólítottak fel és követelték, hogy mondjon le. Adoc elnök le is mondott, de

szindikátus könyveit nem volt hajlandó bemutatni.

A közgyűlésen elnöklő munkaügyi felügyelő lesújtó kritikában részesített a szindikátusi elnök eljárását. A közgyűlés ezután tudomásul véve Adoc Axentie lemondását és új vezetőséget választott. Elnök Ilica Gheorghe lett, alelnök: Boier Alexa és Szóts János, titkár: Petrisor Cosma, pénztáros: Farcaş Ioan. Választmányi tagok: Tuca Florian, Pascuţi Ioan, Ortner Béla és Dobrei Savu, póttagok: Pál Mátyás, Kolozsvári Imre és Bán Simion. Ellenőrök: Musca Ioan, Serban Florea, Mihály László. A szindikátusi közgyűlés egy öttagú felülvizsgáló bizottságot küldött ki, akik

szakértő könyvelő bevonásával öt évre visszamenőleg felül fogják vizsgálni a szindikátus pénzügyi kezelését és vizsgálatuk eredményéről jelentést tesznek a közgyűlésnek, amely a továbbiakban ügyében meghozza majd a döntést.

A felülvizsgáló bizottság tagjai Ilica Gheorghe, Kolozsvári Imre, Ortner Béla, Mihály László és Szóts János lettek. Igen bonyodalmassá teszi az aradi elpreszszindikátus elnökválasztást az a körülmény, hogy Adoc Axentie, volt szindikátusi elnök jelenleg is elnöke az aradi bőrfeldolgozó iparosok szövetségének.

A szindikátusban megindult és részben már be is fejeződött harc minden valószínűség szerint át fog csapni a szövetségekre is.

völzetét tolmácsolta, Muth Gyula tanonciskolai igazgató pedig a szakoktatási tanári testület nevében köszöntötte a minisztert.

Nagy hatást keltett Samarineanu Mihály, a tanoncotthon igazgatójának költői hangzású beszéde.

Az összes üdvözlésekre Nistor miniszter hosszabb beszédben válaszolt. Örömeinek adott kifejezést, hogy az egyház megszentelte az alapkövet. Ezután a nemzeti munkavédelemről beszélt.

— Harcolni csak felszerelten lehet. Szép lenne elképzelni, hogy mindenütt mi legyünk az urak, azonban nincs megfelelő számú képzett munkáselemünk. A multban az intellektuális pályák felé irányították a fiatalságot. Előítélet volt bennünk az iparos iránt, azt hittük, hogy aki dolgozik, nem lehet uriember, holott az igazság az, hogy

aki dolgozik az az igazi ur és az egyetlen nemesi levél: a munka.

A szovjetalkomány kétféle embert ismer: akinek joga van a munkára és akinek nincs. Németországban eltiltották a rabokat a munkától.

A fiatalságnak meg kell tudnia, hogy csak a tehetség mellett dolgozni is kell.

— Mi nem gyűlölünk senkit, — mondotta Nistor miniszter — mindenkitől törvénytiszteletet kérünk, és nem akarunk senkit sem megakadályozni existenciájában, de fel akadjuk emelni a román elemet és ezért építünk állami tanoncotthonokat az egész országban.

A miniszter beszéde után Ionescu mérnök felolvasta az alapítási oklevelet. Délben bankett volt a Casa Naționalăban.

Nistor miniszter Oradea-Nagvvaradon az iránt érdeklődött, hogy a munka- és mesterkönyvek beváltásával hogyan állanak.

— A legjobban állunk az egész országban — mondotta erre Moga Matei elnök. Chis Péter pedig hozzátette, hogy az átcserezési munkálatokat több bizottság befejezte és 2 héten belül megkezdik a vizsgákat.

AZ IPAROK FELPARCELLÁZÁSA

A beszélgetés során az iparosok a legelőtöbbi sérelmüket megemlítették:

az iparok felparcellázásának kérdését. Megemlítették a miniszternek, hogy képtelenség az, hogy a mézárós ne lehessen egyben hentes, a borbély ne lehessen fodrász, a cipész ne készíthessen csizmát.

A miniszter figyelemmel hallgatta a panaszt, helyette azonban Stavri Cunesco vezérigazgató adott meg a választ:

— Ezt a kérdést vasárnap már Clujban is megvitattuk az iparosokkal. A megoldás az lesz, hogy

az iparosoknak minden iparágra külön mesterkönyvet, azonban csak egy közös iparengedélyt (brevet-et), kell váltani.

Mielőtt a Munkakamara épületéből eltávozt volna, Nistor munkaügyi miniszter felszólította a Kamara vezetőit, hogy a békét és harmóniát teremtsék meg és vessenek véget az egyenetlenségeknek.

A Munkakamara meglátogatása után a miniszter látogatást tett a nemzeti munkások Wilson-uccai otthonában, majd a régi tanoncotthonba látogatott el.

Biztos jel.

Mélabusan panaszkodik a pilóta fiatal felesége:

— Edus, te már nem is szeretsz engem.

— Hogy támadhat ilyen gondolatod?

— Azelőtt, mikor jöttél, mindig siklórepüléssel ereszkedtl le hozzám, most pedig köröket csinálasz...

Finom kis vendéglő.

— Ha ez tyukleves, akkor én ökörkörok.

— Már pedig ez tyukleves, nagyságos vendég ur.

Megkezdik a mesterkönyvek kiadását Timisoara-Temesváron

A Timisoara-temesvári munkakamara-hoz megérkezett az új mester- és segédkönyvek és ezeknek kiadását már meg lehet kezdeni. Az iparosok előkészítéséről szóló új törvény szerint az összes könyveket és iparigazolványokat be kellett nyújtani a munkakamaráknál, amelyek kötelesek az új könyvecskéket kiszolgáltatni. Összesen 14.000 könyvecskét nyújtottak be kicserélés céljából Timisoara-Temesváron és így ez a folyamat hónapokig fog tartani.

A munkakamara az egyszerűség kedvéért minden héten kifüggeszti majd azon mesterek és segédek névsorát, akiknek könyvecskéje elkészült. Az illetőknek saját érdekében áll, hogy még ugyanazon hét folvámán jelentkezék kiállított könyvecskéjéért. Az új mester- és segédkönyvecskét csak annak ad-

ják ki, aki az összes szükséges okmányokat benyújtotta. Aki ezt nem tette meg, köteles utólag benyújtani az előírt okmányokat.

A mester- és segédkönyvek kiadása naponta délelőtt fél tizenegyre és fél kettő között történik. Elsőnek a szabók, női szabók, asztalosok, pincérek és cukrászok kerülnek sorra, a többi szakma mesterei és segédei később kapják könyvecskéiket. Mindenkinek személyesen kell a munkakamaránál jelentkeznie.

Még eddig nem lehet tudni, hogy az új iparigazolványok kiadása mikor történik meg, mert az úrlapokat a munkakamara Bucureştiből még nem kapta meg. Különben is az iparigazolványt csak olyan iparosok vehetik át, akik már birtokában vannak a mesterkönyveknek.

Módosítják az egészségügyi illetékekről szóló törvényt

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége emlékiratot intézett a pénzügyminisztériumhoz, valamint az egészségügyi minisztériumhoz, kérve, hogy az 1936. évi egészségügyi törvény rendelkezései folytán rendszerezett új egészségügyi illetékeket töröljék, vagy legalább is megfelelő mértékben csökkentsék.

Ez a törvény, mint ismeretes, az egészségügyi hivatalok anyagszükségletének fedezésére egészségügyi illetékeket honosított meg, melyek a vállalatok helyiségei bérértékének 1—3 százalékát teszik ki. A törvény gyakorlati alkalmazásánál kiderült, hogy ezek az illetékek nagyarányú megterhelést jelentenek a kereskedelmi és iparvállalatok számára.

Az illetékekből eredő bevétel olyan nagy,

hogy sokszorosan meghaladja az egészségügyi hivatal anyagszükségletéhez szükséges összegeket, amelyeket különben a régi egészségügyi illeték jövedelméből lehetne fedezni. Az egyes nagyvállalatoknál az illeték meghaladja az évi 100 ezer lejt is. A kamarák szövetsége ezen illetékek teljes törlését kéri, vagy amennyiben ez nem lehetséges, legalább oly formában történő megváltoztatását, hogy a vállalatok fix illetékeket fizessenek. Az egyes vállalatokat osztályokba sorozzák, a legmagasabb osztályban a régi egészségügyi illeték 30.000 lejt tenne ki.

A pénzügyminisztérium egyébként rendeleti törvényt készít, amely szerint az 1—3 százalékos egészségügyi illeték nem a lakbérérték, hanem az adóköteles jövedelem után fizetendő.

Fontos vallomás hangzott el a Satumare-szatmári Iparos Otthon ügyében

A munkaügyi minisztérium által a Satumare-szatmári Iparos Otthon felosztása érdekében beadott kereset legutóbbi tárgyalásán a törvényszék elrendelte dr. Glatz József ügyvéd és Ferentiu Agoston volt polgármester tanukénti kihallgatását. Dr. Glatz József szerdán mondta el vallomását, melyben megcáfolta a munkaügyi minisztériumnak azon állítását, mely szerint az Iparos Otthon és az

Ipartestület 1919-ben egybeolvadtak volna. A munkakamara ugyanis ezen az alapon vette birtokába az Otthon hatmillió lei értékű ingatlanát. Dr. Glatz József elbeszélte, hogy 1919-ben több mint kétszáz ezer korona adósságot terhelte az Otthont. A hitelezők az összeget nemcsak az egyesület, hanem a vezető tagok vagyonára is bekebelezték, miért is az érdekeltek az Otthon épületének értékesítését sürgették. A város négyszáz ezer koronát ajánlott fel az ingatlanért. A szerződés aláírása előtt a frontról hazakerült iparosok kimondták: ha megteremtették az Otthont, meg is mentjük. Társadalmi akcióval a szükséges összeget előteremtették és kielégítették a hitelezőket. Az iparos társadalom nyomására az Otthon választmánva kimondta, hogy a hasonló helyzet előállításának megakadályozására felügyeleti jog gyakorlására felkéri az ipartestületet s hogy ezen jognak kifelé is címet adjanak, az Iparos Otthon nevét — anélkül, hogy a tulajdonjog állapotában változás állott volna elő, Ipartestületi Otthonra változtatta s ezt a telekkönyvnl is bejegyezték. Hat év múlva a törvényszék a névváltozást semmisnek nyilvánította és az egyesület nevét Iparos Otthonra változtatta vissza. Az Iparos Otthon — mondotta vallomásában dr. Glatz József — különben nem lehetett az Ipartestület függvénye, mert az egyesület 1911-ben alakult, míg az Ipartestület csak két évvel később, 1913-ban létesült. Ferentiu Agoston volt polgármester nem jelent meg a tárgyaláson s kihallgatását későbbre halasztották.

Megalakult a kolozsvári házépítő szövetkezet

A Sibiu-nagyszebeni Általános Takarékpénztár égisze alatt házépítő szövetkezet létesült Cluj-Kolozsváron. Az alakuló közgyűlésen a tervező bizottság beszámolt arról, hogy az előzetes jelentkezésekkel az első házépítő csoport lezárult, amennyiben 54 résztvevő 7 millió lejt jegyzett le. Kimondták a második csoport jegyzésének megnyitását. A szövetkezet ügyvezetését dr. Beer, Kuck és dr. Kauntz igazgatósági tagokra bízta.

Félreértés.

— Kérek háromnapos szabadságot, főnök ur. Szeretném a feleségemet meglepni.

— Ugy? Van már valami pozitív gyanuja?

Jogesetek a kisipar köréből

Mikor van helye az azonnali hatályú felmondásnak. — A Semmitőszék III. tagozatának 1946/1935. számú döntése.

A felperesek 92.620, illetve 93.970 lei iránt keresetet adtak be az itcani cukorgyár ellen azzal az indoklással, hogy ok nélkül azonnali hatállyal bocsátották el őket szolgálatukból. A suceavai járásbírósa a kereseteket elutasította, a suceavai törvényszék pedig a megfellebbezett ítéleteket helyben hagyta.

A felperesek ekkor felülvizsgálati kérelmet intéztek a Semmitőszékhez és beadványukban rámutattak arra, hogy nem voltak hajlandók a vállalat által felállított ellenőrző órát megindítani, amelyet a munka megkezdésének, elvégzésének, illetve időtartamának ellenőrzésére állított fel az alperes cég. Hangsúlyozták, hogy ezáltal nem szegték meg a munkaadóval szemben a fegyelmet, mert hiszen a törvényes és megállapodásba foglalt munkafeltételeknek eleget tettek, így tehát nem volt ok elbocsátásukra. Ezért a beadvány szerint az alsóbb bíróságok helytelenül alkalmazták a munkatörvény 51 és 74. szakaszát.

A felülvizsgálati kérelmet a Semmitőszék elutasította azzal az indoklással, hogy a munkatörvény 51. szakaszának b. pontja alapján az alkalmazott köteles a vállalat által megállapított rendhez és fegyelemhez alkalmazkodni. A munkatörvény 74. szakaszának c. pontja viszont úgy intézkedik, hogy szerződésbontási ok az is, ha az alkalmazott nem teljesíti szerződéses vagy törvényes kötelezettségeit — jelen esetben: nem alkalmazkodik a vállalat által kiadott munkarendszabályokhoz —, így tehát erre való hivatkozással alapja volt az azonnali elbocsátásnak.

Mikor tartható igény hibás munka esetén kártérítésre? — A Semmitőszék I. tagozata 678/1936. számú döntvénye.

A tényállás a következő volt: Egy építési szerződés végrehajtásakor a tetőszerkezetet hibásan készítették el. Az épületet az építkező megbízottja vette át, később pedig az építkező is megtekintette a munkát és megállapította, hogy hibás a tetőszerkezet. Erre való hivatkozással a munkadíjak egy részét kártérítés címén visszatartotta.

Az alsóbíróságok a keresetet elutasították és az így a Semmitőszék elé került a felülvizsgálati kérelem folytán.

A Semmitőszék azonban a felülvizsgálati kérelmet elutasította, mert a bizonyítási eljárás igazolta azt, hogy az építkező a hibákat észrevehette és ennek ellenére az épületet átvette, kifogásolás nélkül. Mivel a hibákat nem kifogásolta kellő időben, az épület, illetve az elvégzett munka kifogástalannak tekinthető. Így tehát, bár a megrendelő hibás munka esetén a kárösszeg arányában jogosult a munkadíjak visszatartására, mégis erre a jelen esetben joga nem volt, mert a könnyen észrevehető hibák ellenére az épület tetőszerkezetét meghatalmazott megbízottja átvette.

Közl: Kele Sándor dr., Arad.

Praktikus alkalmazosság.

Agenor gondtalanul sétál az uccán, kezében egy üvegbot. Szembejön Arisztid és megkérdi:

— Miért hordasz te, kéhlek, üvegbotot?

— Azért, kéhlek, mert ez nagyon praktikus. Ha az ember leejti, nem kell felvenni.

Miképen értelmezendő a „fizetési alkalmazott” kifejezés

Semmitőszéki döntések a munkásbiztosítási törvény alkalmazására.

A Semmitőszék III. szekciója a következőkedelmi jog szerint a részvénytársaságok kereskedelmi társaságok, tekintet nélkül működési körükre, kizárólag csak annál a ténynél fogva, hogy valamely vállalat részvénytársasági formát vett fel. A részvénytársaságok ennél fogva kereskedelmi vállalatok, amelyek, mint ilyenek a munkásbiztosítási törvény első cikkének hatálya alá tartoznak amely az alkalmazottak számára a kötelező biztosítást írja elő (1009—1937. számú döntés).

A munkásbiztosítási törvény a salariat (fizetési alkalmazott) elnevezést a munkaszerződésekről szóló törvény értelmében használja. A fuvaros nem tekinthető fizetési alkalmazottnak és így a kötelező biztosítás a fuvarosokra nem alkalmazható (1255—1937. számú döntés).

A Transilvániában alkalmazandó keres-

kedelmi jog szerint a részvénytársaságok kereskedelmi társaságok, tekintet nélkül működési körükre, kizárólag csak annál a ténynél fogva, hogy valamely vállalat részvénytársasági formát vett fel. A részvénytársaságok ennél fogva kereskedelmi vállalatok, amelyek, mint ilyenek a munkásbiztosítási törvény első cikkének hatálya alá tartoznak amely az alkalmazottak számára a kötelező biztosítást írja elő (1009—1937. számú döntés).

A CFR megtagadja a kisiparosok részére a törvényben biztosított kedvezmény megadását

Az új ipartörvény tudvalevőleg különböző kedvezményben részesíti azokat a kisiparosokat, akik valamelyik munkakamarának a tagjai, nem különben a szindikátusokat és ipari szövetkezeteket. Így többek között a kisiparosok az 500 ezer lejig terjedő állami szállításoknál, az ipari szövetkezetek pedig az 5 millió lejig terjedő állami szállításoknál élveznek kedvezményeket és még abban az esetben is, ha ajánlatuk 5 százaléknál drágább a többi vállalkozóknál, nekik kell odaítélni a munkát.

Intézkedik a munkatörvény aziránt is, hogy

a vasuti szállításoknál 50 százalékos kedvezményt kapjanak a kisiparosok, mindazokra a nyersanyagokra, melyeket műhelyeikben akarnak felhasználni.

A munkatörvény rendelkezése alapján a régi királyság területén több iparos kérte ezt a kedvezményt

a CFR vezérigazgatóságtól, amely azon-

ban megtagadta ezt a kedvezményt és kijelentette, hogy ezt csak abban az esetben adja meg, ha a szállítási díj másik 50 százalékat a munkaügyi miniszter fizeti meg, mert ez a kedvezmény a CFR mérlegét rontaná.

Halonlóképpen 50 százalékos vámkedvezményt engedélyez a törvény a kisiparosok minden nyersanyagainak behozatalára, amelyeket az ország területén nem tudnak előállítani. Egy konkrét esetben egy regáti kisiparos arra kérte a pénzügyminisztert, hogy az 50 százalékos vámkedvezményt a törvény rendelkezésének megfelelően adja meg. A pénzügyminiszter azonban a kérés teljesítését határozottan megtagadta.

A helyzet tehát az, hogy a munkatörvénynek az iparosokra vonatkozó kedvezőtlen rendelkezését a hatóságok a legszigorúbban alkalmazzák, azoknak a rendelkezések teljesítését pedig, amelyek az iparosokra nézve előnyt jelentenek, megtagadják.

A devai iparos kaszinó pert indított a munkakamara ellen

Az ipartestület átvétele alkalmával a devai iparos kaszinó tulajdonát képező vagyont is átvette a munkakamara bizottsága, jöllehet a kaszinó elnöksége tiltakozott ellene. Miután a kaszinó vezetőségének többszörös átirata ellenére sem adták vissza a kaszinó vagyonát, a kaszinó ügyésze dr. Suiaga Victor devai ügyvéd a napokban pert nyújtott be az aradi járásbíróshoz a devai iparos kaszinó nevében az aradi munkakamara ellen, melyben kérte, hogy a jogtalanul átvett mintegy 30.000 lei értékű kaszinó vagyont azonnal adják vissza a kaszinónak. A per elé egész Deva iparossága nagy érdeklődéssel tekint.

Diagnózis.

Mikor Mazsola este hazatért, a felesége megkérdezte tőle:

— Na, voltál az egyesületi orvosnál?

— Igen — hangzott a válasz.

— És mit mondott, mi bajod van?

— Nikotinmérgezés.

— Nikotinmérgezés? Hiszen te nem dohányzol!

— Látod, ezt elfelejtettem neki megemlíteni...

Jól sikerült bálát rendezett Oradea-Nagyvárad iparossága

Szombat este folyt le az Oradea-nagyvárad Katolikus Kör termeiben a Kisiparos Liga szezonnyitó bálja. Ez a bál, amely a Liga megalakulása óta mindig kiemelkedő eseménye Oradea társas életének, az idén is a már szinte hagyományossá vált vidámság

és gondtalan szórakozás jegyében zajlott le. A város egész iparos társadalma megjelent a bálon, amelynek sikeres megrendezése körül kiemelkedő érdemeket szerzett Oras László elnök, Schwartz Lajos társelnök, Bátorhori Dániel alelnök, Weisz Pál főtitkár és a vezetőség többi tagjai is, akik egyaránt, fáradságot nem kimélve, munkálkodtak a bál sikerén. Az eredmény nem is maradt el, mindazok, akik a bálon résztvettek — és a legtöbbször hajnalig tartotta ott a bálszezon legsikerültebb rendezvényeihez méltó hangulat — egy igazán kedves és szórakoztató mulatság emlékével lettek gazdagabbak.

Különös gyógymód.

Krix beállt a kávéházba és Krax megkérdi tőle:

— Mi van veled, hol voltál olyan sokáig?

— Beteg voltam, — felelt Krix.

— Mi bajod volt?

— Kleptománia.

— Hát már kleptomániával is fekdülni kell? — csodálkozik Krax.

— Dehogy — legyint Krix, — nem is fekdüdtem.

— Hát?

— Ültem...

Az elvek embere.

Káldor beállított a házasságközvetítőremek partit a maga részére. Igaz, hogy a hölgynek nincs pénze, de ezzel szemben nagyon megnyerő a külseje.

— Tudja mit, — szólt erre Káldor, — akármilyen megnyerő külseje is van a hölgynek, én mégse veszem el.

— Miért nem?

— Mert én külsőségekre nem adok.

höz és előadta, hogy nőstül szeretne.

— Gemacht, — felelt az, — van itt egy

Megkezdik az új mesterek kérvényeinek elintézését

Stavri Cunesco munkügyi miniszteri vezérigazgató napokban történt látogatása alkalmával — mint értesülünk — többek között egy rendkívül fontos, a most műhelyt nyitni akaró iparosokat közzelről érintő kérdés is elintézését nyert.

A munkakamarában megtartott értekezlet során ugyanis szóba került, hogy egyes iparosok akaratakon kívül arra kényszerülnek, hogy kontárként válnak. Azokról a segédekről van szó, akik mindenben megfelelnek az új ipartörvény mesterminősítő követelményeinek, tehát joguk van arra, hogy megkapják mesterkönyvüket. Viszont a mesterkönyvek kiadása még nem kezdődött meg, mesterkönyv nélkül pedig új műhely nem nyitható. Ez egyet jelent az-
sal, hogy az ilyen segédek, vagy arra kényszerülnek, hogy tovább dolgozzanak, mint segédek, vagy pedig, ha állásuk nincs, akkor kénytelenek öndíló műhelyt nyitni, anélkül, hogy azt bejelentnék, vagyis kontárként dolgoznak.

A munkügyi minisztérium vezérigazgatója látta ennek a helyzetnek tarthatatlan voltát és ígéretet tett arra, hogy mielőtt Bucureştibe ér, a minisztérium körrendeletet ad ki a sérelem orvoslása érdekében. A rendelet értelmében haladéktalanul megkezdik azoknak a kérvényeknek felülvizsgálását, amelyekben új segédek és új mesterek kérnek munkát, illetve mesterkönyvet. Az eddigi utasítások szerint ugyanis egyelőre csak a régi munkakönyvek és iparigazolványok becserélésére vonatkozó kérvények elintézéséhez kezdtek hozzá. A minisztérium körrendeletének megérkezése után tehát azonnal megkezdik az új kérvények felülvizsgálását. Ez annyit jelent, hogy a megfelelő okmányokkal rendelkezőknek kiadják a mesterkönyvet és lehetővé teszik számukra műhelyük törvényes keretek között történő megnyitását, a többiek pedig rövid idő alatt vizsgáznak és vizsga alapján kapják meg mesterkönyvüket.

Tovább esnek a nyersbőrárak

A világpiacra hetek óta tapasztalható a nyersbőrárak olcsóbbodása. A nemzetközi piac árának hatása alatt belföldön is estek a nyersbőrárak. A belföldi bőrgyárak azt állítják, hogy a romániai nyersbőrtermelés nem fedezi a belföldi gyárak szükségleteit és éppen ezért általános feltűnést keltett az, hogy a bőrpiacon külföldi hanyulása a belföldön is érezteti hatását. Valószínűleg azzal magyarázható a belföldi nyersbőrárak esése, hogy a nagy kereslet hatása a belföldi bőrárak a világpiacra uralkodó árhatár-érték fölé emelkedtek és most a világpiac áresésének hatása

alatt természetszerűleg aránylagosan leszűkült. Jelenleg a nyersbőrök ára vidékenként 4—5 lejjel esett kilógramonként. A felsőbőrökben és általában a készbőrárakban egyelőre nincs változás. A bőrgyárak régi készleteiket árusítják és arra hivatkoznak, hogy annak beszerzése magasabb áron történt. A kereskedők és a fogyasztók ezért a vásárlásaikban tartózkodók, amit nagymértékben fokoz az, hogy az enyhe és meleg őszi időjárás miatt a téli idény bőrszükséglete iránt nem mutatkozik élénk kereslet.

Kötelezik a Banca Natională és fiókjait minden mennyiségű ércpénzfogadására.

A pénzügyminiszter és a Jegybank a köznapokban egyetértőleg rendeletet adnak ki. A pénzügyminiszter a közhatóságokat, míg a Jegybank a bank fiókjait arra fogja utasítani, hogy azok kötelesek a náluk fizetést teljesítő felektől ércpénzt minden mennyiségben elfogadni. A jegybanknál ezideig például az volt a szokás, hogy a bank pénztára a felektől legfeljebb 20 százalékan fogadott el ércpénzt, de ez a mennyiség huszezer leinél több nem lehetett. A készülő és kibocsátandó rendelet feltétlenül nagy megnyugvást kelt majd és zavartalanabbá teszi a fizetést.

Az is valami?

Kávéházi beszélgetés közben azt mondta Döcög:

— Tegnap érdekes valamit láttam.
— Micsodát? — érdeklődött Pöcög.
— Egy százéves embert.
— Ugyan, az is valami? Ha az én szép apám élne, most pont 200 éves lenne.

Tapintatos bábaasszony.

Maceráné másállapotban volt és Macera mindenáron fiut akart.

— Ha nem lesz fiu — mondta vészjóslóan —, itt akkor valami rettenetes dolog történik.

Elérkezett a nagy pillanat, Macerát hazahívták, a bába elébe állt a bepólyázott gyermekkel és így szólt:

— Gratulálok, Macera ur, nézze, micsoda remek egy fiu.
— Fiu?
— Fiu. Csak egy hibája van.
— Mi?
— Hogy lány.

Kinek van joga a repülőbélyegellenőrzést végezni.

A repülőbélyeg nemzeti alapjának igazgatósága közhírré tette azoknak a jegyzékét, akiknek joguk van az egész országban repülőbélyegellenőrzést folytatni. Így az egész országra kiterjedő hatáskörrel harminc felügyelőt, azonkívül ötvenegy kerületi felügyelőt neveztek ki. A fentemlített felügyelőkön kívül a következők jogosultak a repülőbélyegek lerovását ellenőrizni: A pénzügyi felügyelők, a pénzügyigazgatók, a vámfőnökök, a pénzügyi szolgálati főnökök és ellenőrök, a repülőalap igazgatósági tagjai, a csendőrség azon tisztjei és altisztjei, akik erre külön megbízást kaptak.

Kettős lecke.

Évikéék baromfiudvarán tragédia történt: megevett a róka egy tyukot. Mami felhasználja az alkalmat és így szól Évikéhez:

— Látod, kislányom, a róka megette a tyukot. mert nem viselte jól magát.
Évike gondolkodik és megszólal:

— Ha pedig jól viselkedik, mi ettük volna meg.

A nyersanyagvásárlási kényszerből gyáralapítás.

Románia több viszonylatban jelentős követelések fölött rendelkezik, amelyek az illető külállamokban eddig felhasználatlanul hevertek. Az országnak különösen nagy követelése áll fenn Németországban, Lengyelországban és Jugoszláviában és most ezeket a tekintélyes összegeket szeretnék megfelelően gyümölcsösöztetni. Legutóbb felmerült az a terv, hogy befagyott követelések ellenében nyersanyagokat és fegyveranyagokat vásárolnak és ezeket fel-, illetve továbbdolgozása céljából iparvállalatokat alapítanak. A terv végrehajtásához a kormány a jóváhagyását meg fogja adni.

Emelkedést mutat

a bejegyzett cégek száma.

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége mellett működő központi cégbejegyzési hivatal jelentése szerint ez év szeptember 28-ig 229.387 céget jegyeztek be az országban, amelyek közül 21.953-at töröltek. A működő bejegyzett cégek száma az országban 207.425. A bejegyzett cégek közül 205.906 egyéni cég, 23.482 pedig társas cég. A működő cégek közül 187.090 egyéni cég, 20.335 pedig társas cég. Az előző évekkel szemben az idén bejegyzett cégek száma jelentős emelkedést mutat.

Probléma.

Csemegéék színházba készültek. Csemegé már régen felöltözött, de az asszony még késétt.

Jó félórai várakozás után kinyitott a házszoba-ajtó, Csemegéné estélyruhába öltözve megjelent, férje pedig így kiáltott fel:

— Nem értelek, Gréti, mért tartott olyan sokáig ez az öltözködés, mikor a dekoltázs már egy félóra előtt is rajtad volt?

Udvarias kérelem.

Bróm ur villamoson utazott. A perrónon körülbelül tizenhatan álltak.

Egyszer csak Bróm megszólítja az előtte álló nyolcvankilós bakfist:

— Kisasszony, szereti maga a változatosságot?

— Hogyne — felelte az meglepődve.

— Ugy? Akkor a változatosság kedvéért legyen szíves most másnak a lábát letaposni.

Iskolában.

— Mondj egy szót, amit fokozni lehet.

— Házbér.

Rádiók miatt bírságokat vetettek ki cukrászokra.

A Timişoara-temesvári cukrászdákat hatósági közegek járták végig és ahol rádiókészüléket találtak, súlyos bírságot róttak ki. A bírságok 5000—15.000 lej között mozognak. A megbírságolt cukrászok nagyrésze a rádiót az üzlethelyiség mellett kis sütőben tartották, kizárólag magánhasználatra és így, nézetük szerint, nem üzleti rádióról van szó, a bírságolás tehát jogtalan.

Új találmány.

Vaduzból jelentik: Egy itteni timármester különlegesen új találmánnyal lepte meg a világot. Az új találmány egy háromvégű sétatábot, vasuti szemaforral, gázkályhával és itatópapírral felszerelve. A sétatábot mindössze 26 kiló súlyú és vasuton való szállításra kiválóan alkalmas.

— ELLENŐRZIK A FORGALMI ADOMENTESSEGET ÉLVEZŐ KISIPARI MŰHELYEKET.

A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a közeljövőben úgy a fővárosban, mint a vidéken ellenőrzi a forgalmi adókedvezményt élvező kisipari műhelyeket. Az utóbbi időben is ugyanis előfordult, hogy több iparos megnagyobbította műhelyét, oly mértékben, hogy túllépte a forgalmi adótörvény kilencedik cikkében meghatározott határokat. Ilyen körülmények között ezek a forgalmi adómentességet nem élvezhetik és ha műhelyük megnagyobbítását idejében nem jelentik be, büntetésben részesülnek.

A helyzet magaslatán.

Prutvi báró olyan ember volt, aki minden körülmények közt feltalálta magát. Így volt például a Nemzeti Színházbeli esetről.

Arisztid a feleségével megállt a Nemzeti Színház nézvére előtt.

— Kisasszonykám, milyen darabot játszanak ma?

— Vizkereszt, vagy amif akartok.

— Ugy? Akkor légy szíves, kéhlek, és adjál két zsöllyét.

Csehszlovákiában is törvényt hoznak a kisiparosok érdekében

A kézműiparosok helyzetének javítása érdekében minden ország igyekszik törvényeket hozni. Csehszlovákiában, amelynek nemcsak gyáripára, hanem kisipara is Európában első helyen áll, a kereskedelmi és iparügyi kormány egész sereg ipari törvényjavaslaton dolgozik és ezek a törvényjavaslatok megoldják a már életben levő ipari törvényeknek hiányosságait.

Többek között rendelet készül, amellyel újból szabályozza a koncesszióhoz kötött ipari képesítési bizonylat kérdését. Ez a szabályozás azért szükséges, minthogy a jelenlegi előírások nem világosak és nem nyújtanak biztosítékot arra, hogy a kérvényezőnek valóban megvannak-e a koncesszióhoz kötött iparhoz szükséges ismeretei. Ezért például az új végrehajtási rendelet „az általános műveltség” fogalmát pontosan körvonalazni fogja, elő fogja írni azt, hogy a kérvényezőnek milyen iskolákat kell elvégeznie és hogy amikor koncesszióhoz kötött iparra kér engedélyt, milyen vizsgákkal kell igazolnia képesítését. — A mesteri vizsgákra vonatkozó

törvényjavaslat tárgyalása szintén befejezéshez közeledik.

a javaslat lényege az az elv, hogy tanoncot csak vizsgázott mester fogadhat föl.

A mesteri címet csak az viselheti viszont, aki speciális mesteri vizsgát fog tenni. Ezzel az intézkedéssel eleget akarnak tenni az összes érdekelt körök kívánságának. — Ami az elektrotechnikai iparra vonatkozó javaslatot illeti, jelenleg az észrevételezési eljárás során az elektrotechnikai grémiumok részéről beérkezett kívánságokat tárgyalják le. Ezzel kapcsolatban a közmunkaügyi minisztériumnak is vannak megjegyzései. — A kereskedelemügyi minisztérium most gyors iramban tárgyalja a kiadásitási törvényjavaslatot, amely már keresztülment az észrevételezési eljárásán. A javaslat kiküszöbölje azokat a kifogásokat, amelyeket az észrevételezési eljárások során az egyes reszortok emeltek, úgyhogy a javaslat végleges megszövegezése már minden nagyobb nehézségek nélkül fog megtörténni.

A dévai iparosság szervezkedő nagygyűlése.

A dévai munkakamara iparos szekciója a múlt napokban Epure Dumitru bankigazgató elnöklete alatt látogatott gyűlést tartott. A gyűlésen foglalkoztak az összes fontosabb kisipari kérdésekkel és bizottságot küldtek ki annak eldöntésére, hogy a dévai kisiparosok melyik kisipari szervezethez csatlakozzanak.

Közgazdasági mese a száz forintról és a harminc forintról.

Egy gabonacéghez két új praktikáns lépett be. Mind a ketten harminc forint fizetést kaptak.

Néhány év múlva az egyiknek még mindig harminc forint volt a fizetése, míg a másiké már 100 forint volt.

A harmincforintos praktikáns indígnalódva panaszkodott emiatt a főnöknek, aki azt válaszolta, hogy nemsokára majd megmagyarázza neki, hogy miért van ez.

Néhány nap múlva szakokkal megrakott szekerek vonultak el az üzlet előtt.

— Te, — mondta a főnök a harmincforintosnak, — menj csak, nézd meg, mit visznek ezek.

A praxi a szekerek után szaladt, aztán visszajött és jelentette:

— Kukoricát visznek.

— Kukoricát visznek? Menj csak, kérdezd meg, hova viszik?

A praxi nyakába szedte a lábait, rohant a távolodó szekerek után és nagy lihegve jött vissza jelenteni:

— Kovnóba viszik.

— Kovnóba viszik? Ej, ej, tudni kéne, hogy kinek viszik?

A praxinak most már lóra kellett ülni, hogy utólerje a szekereket. Lóháton vágatott utánuk, aztán visszajött és jelentette:

— Weisz Samu kovnói kereskedőnek viszik.

— Na jól van, — mondta a főnök, — most hozd ide a másik praxit.

A másik praxi megjelent és a főnök így szólt hozzá:

— Te, valami szekerek mentek itt, meg kéne tudni, mi járásban vannak.

A százforintos praxi lóra ült és a szekerek után vágatott. Nemsokára visszajött és így szólt:

— Kukoricát visznek Kovnóba Weisz Samunak, aki 3 forintot ad érte. Én mindjárt 3 forint és 10 krajcárt ígértem, mire megfordultak és már jönnek is ide.

A főnök erre megcibálta a harmincforintos fülét és így szólt:

— Látod, ezért van ennek már 100 forintja.

A cementkartell nem szállítja le a cement árát.

A Tempo megírja, hogy a cementkartell nem hajlandó a kereskedelmi miniszter azon óhajának eleget tenni, hogy leszállítsa a cementárakat. Pop Valer miniszter több ízben felhívta a cementgyárak figyelmét a cementárak leszállításának szükségességére. Válaszképpen a cementkartell átiratot intézett a legfelső kartellbizottsághoz, amelyben bejelent, hogy a cementárak csökkentése számára lehetetlen. A kartellbizottság részletesen foglalkozik a cementkartell átiratával és jelentést tesz a kereskedelmi miniszternek.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hétente husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, fél évre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos

A csőd elrendelését kérték a salontai ipartestület vagyonára

Ismeretes, hogy a munkaügyi minisztérium még annakidején megtagadta a salontai Ipartestület átvételét. A leltározás alkalmával ugyanis kiderült, hogy a salontai Ipartestületnek egymillió 300 ezer lej mindössze az aktívája, ezzel szemben a tartozások egymillió 700 ezer lejt tesznek ki.

Mudura Ioan munkaügyi felügyelő a minisztérium megbízásából kiszállt Salonta-Szalontára, hogy az ottani Ipartestület vagyonát még egyszer felülvizsgálja. Mudura inspektor újból megállapította, hogy a tartozások négyszázezer lejjel többet tesznek ki,

mint az Ipartestület vagyona és miután a tartozások nagy része Salonta városát illeti meg és a város arra nem hajlandó tovább várni, sem pedig haladékot adni, az inspektor tegnap, hazaérkezése után az oradeai törvényszékhez fordult és beadványában a csőd elrendelését kérte a salontai Ipartestület egész vagyonára.

Tekintettel arra, hogy a csődbíróság a minisztérium kérését minden akadály nélkül teljesíteni fogja, a csőd elrendelése után a salontai Ipartestület összes ingatlanait és vagyontárgyait szabad kézből fogják eladni.

Vasárnap délelőtt nyitották meg ünnepélyes keretek között a Reghin-szászrégeni Magyar Iparos Olvasóköri ipari és mezőgazdasági kiállítását

Fényes külsőségek között zajlott le a Reghin-szászrégeni kiállítás megnyitása. Maga a kiállítás tanúbizonysága az iparosság képességének, tökéletes munkájának és törhetetlen élniakarásának. A kiállított munkák még jobban megalapozták a város iparosainak régi jó hírét. Különösen nagy tetszést arattak a háziipari kiállításon a holmuresi asszonyok által készített varrottasok és házi-azottések.

A mezőgazdasági kiállításon nagy tetszést arattak a kiállított gyümölcsök, a különböző óriási nagyságu gazdasági növények és több gazda nemesített vetőmagja. Külön érdekessége a kiállításnak a látványosság jellegével bíró vadászati kiállítás. A kiállítás időtartama alatt az EGE gazdanapot tart, azonkívül Szabó Béni képviselő az iparosságot érdeklő kérdésekről tart előadásokat.

Október 31. a kedvezményes adófizetés határideje

Október 31-én jár le annak a törvénynek időbeli hatálya, amely a régebbi évek adóhátralékainak rendezését megkönnyítette. Mint ismeretes, a törvény a hátralékok fizetésénél egyrészt leírásokat engedélyezett, másrészt kimondta, hogy a fennmaradó adóhátralék ugynevezett adóbonokkal fizethető. Megbízható körök véleménye szerint ennek a törvénynek időbeli hatályát a kormány nem hosszabbítja meg és így a régebbi évekről hátralékos adókat egyrészt teljes összegükben, másrészt készpénzben kell megfizetni. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban felmerül az a további kérdés: mi történik az eddig be nem váltott adóbonokkal? Az állam annak idején 2 millió 927 millió lej értékű adóbonot bocsátott ki. Ebből a mennyiségből 750 millió lej értékű bont az államkölcsön B. transzáján jegyzésénél használtak fel, míg 1722 millió értékű bont adótartozások kifizetésére fordítottak.

Ilyen körülmények között a szabad piacon még mintegy 500 millió lej értékű adóbon lehet, amelyeket az államnak vissza kell vásárolni. Szakértők véleménye szerint az állam ezt a mennyiséget a következő négy év alatt vagy visszavásárolja, vagy pedig a régi adótartozásoknak adóbonokkal való fizetési engedelmet legalább hat hónappal mégis csak meg nem döntött.

meghosszabbítja. A kormány e kérdésben

Kényszerházasság.

— Hallom, férjhezadt a lányodat. Jó partit csinált?

— Ugyan... a vőm egy kártyás gazember.

— Akkor mért adtad hozzá a lányodat?

— Hogy kéznél legyen mindig egy partner.

Emlekiratban kérték a sütőiparosok a kormánytól a kenyér árának felemelését

Bucurestből jelentik: A pékek újra országsszerte erős mozgalmat indítottak a kenyér árának emelése érdekében. Látván, hogy az országos buzaértékesítő hivatalnál való közbejárásuk nem járt eredménnyel, céljuk elérése végett új módszerhez folyamodtak és a napokban emlékiratot nyújtották át Berceanu iparügyi államtitkárnak. A pékek

emlékiratukban kifejtik, hogy a buzaárak általános emelkedése miatt a jelenlegi árak mellett a molnárok nekik sem számíthatnak lisztet. Kérték az államtitkárt, hogy kérésüket terjessze a minisztertanács elé és a kenyér árát a buza drágulásával arányban emeljék fel.

A bucuresti-i tábla elvi döntése az iparosok javára a forgalmi adó ügyében

A bucurestii tábla érdekes elvi döntést hozott. Az elmúlt időkben a forgalmi adó ellenőrzésével megbízott közegek a büntetési jegyzőkönyvek egész sorát vették fel olyankor, ha a kereskedő, vagy a gyáros nem a számla bruttó, tehát a csomagolással, fogyasztási adóval, forgalmi adóval, fuvarral és bonifikációval nagyobbított összege után számította és róttá le a forgalmi adót. Ezen jegyzőkönyvek felvételénél a hivatalos közegek egy miniszteri rendeletre hivatkoztak, amely előírja, hogy

a forgalmi adót a számla bruttóösszege után kell fizetni.

Adott esetből kifolyólag a bucurestii tábla elvi döntése kimondja, hogy a hivatalos közegek álláspontja helytelen.

A forgalmi adóról szóló törvény kimondja ugyanis, hogy a forgalmi adót az áru eladási értéke, a csomagolás és a fogyasztási adó után kell fizetni, annélfogva

mindennemű olyan értelmezés, amely szerint a forgalmi adót más tételek után

is fizetni kell, ellenkezik a törvénnyel. A táblai döntés, amennyiben a Semmitőszék határozata is jóváhagyja, régi vitát fejez be a kereskedők, gyárosok és iparosok javára.

Ideális kereskedő.

A fiatal Mandula-fiu leérettségizett és az apja így szólt hozzá:

— Fiam, te most indulsz a kereskedői pályán. Jegyezd meg jól magadnak, hogy egy tüchtig kereskedőnek két tulajdonsága kell, hogy legyen: a megbízhatóság és az éleslátás.

— Miben áll a megbízhatóság? — Kérde a gyerek.

— A megbízhatóság abban áll, hogy ha a kereskedő valamelyik ügyfelével egy megállapodást köt, azt akkor is be kell tartania, ha abból esetleg károsodás is érne.

— És az éleslátás?

— Az éleslátás pedig abban áll, hogy idejekorán felismerje, melyek azok az esetek, amelyekben a megkötött megállapodást nem tanácsos betartani.

Allásközvetítő hivatal állít fel az UGIR

Pop Valer kereskedelmi és iparügyi miniszter az etnikai román személyzet alkalmazása ügyében kiadott körlevelének tartalmát az elmúlt héten egy magyarázó körlevéllel korrigálta. Eszerint az első körlevél csak ajánlatnak tekintendő, amelyet a vállalat normális fejlődése érdekében intézett a miniszter az egyes vállalatokhoz.

Egyébként az első körlevélre adandó válasz határidejét a miniszter október 25-ig meghosszabbította.

Gyáripari körökből nyert értesüléseink szerint felmerült az a terv, hogy az Ugir egy központban, mint vidéki fiókjai mellett allásközvetítőt állítson fel. Ez az allásközvetítő tartaná nyilván a gyáripar alkalmazott- és munkáskeresletét és a munkanélküli tisztviselők és munkások ugyancsak itt jelentkezniének alkalmaztatás céljából.

Ez az intézmény egyben állandóan nyílvántartaná azt is, hogy az etnikai román személyzet alkalmaztatása ügyében indított akció hogyan nyer lebonyolítást.

Az érdekes tervet az Ugir még nem tárgyalta hivatalosan, valószínűleg ugyanakkor kerül ennek letárgyalására sor, amikor amikor az Ugir az egész kérdéskomplexumot tárgyalás alá teszi.

Távolkeleti szenzáció.

Tokióból jelentik, hogy az idén elmaraűnak a japán hadgyakorlatok.

Dus választék.

'Arisztid a Klauzál-téren áll és arra jön Agenor.

— Kéhlek, — mondja Agenor, — nem tudod, hol van a Kisdiófa-ucca?

— A Kisdiófa-uccát nem tudom, — válaszolja Arisztid, — de ha megfelel, kéhlek, a Nagydiófa-ucca, az itt van balra.

Gyermekeknevelés

Irta: MÓRICZ ZSIGMOND

Csibe az asztalnál ült. Toll volt a kezében és kitöltötte a rovatokat. A házmesterné, mikor az elébb lent járt a boltban, elcsipte s a kezébe nyomott egy ívet, hogy azt ki kell töltenie. „Maga önálló nő, mondta neki, se apja, se anyja, saját maga béreli az ágyát, ezt magának éppen úgy be kell vallani, mint akár a méltóságos urnak az első emeleten.”

Hát Csibe betűzgette, tanulgatta, mit is kérdez tőle a statisztikai vallomási ív. A papa ott ült a közelben és tanácsokat adott.

— Az anyja szemet, hogy mit vagyok? Mit írjak, mi vagyok én?

— Takarítóné; mi volnál?

— Hol takarítok én. Csak szeretnék.

— Pedig egyebet ne írj, mert ha mást írsz, akkor adót kell fizetni.

— S milyen fizeteim vannak nekem? ... meg palotám, meg villám? ... Evőszközöm nincs, azt beírom?

— Írd be, — nevetett a papa, — hadd fogják meg az orrukat.

— Meg hány lovam, tehenem, marhám?

Ezen még ő is nevetett. A kis Icu ott guggolt mellette s az is nevetni kezdett, hogy: „marha” ...

— Meg hány autóm van, meg hány garázsom, meg hány sofőrt tartok? ... Gondolom, hogy ezt beírom, hogy egyet ismerek ...

A kis iskoláslány a nyakába ugrott és összecsókolta.

— Jaj Csibe néni, autód is van?

— Meg katona vótam-e?

— Az még lehetsz. — kiáltott fel kacagva a papa, — katonasárl

— Meg leventeköteles vagyok-e? Meg hány kávéházam van?

A mama bekibált a konyhából:

— Icu, licu, gyere zabálni.

A gyerek elrántotta az arcát:

— Mán megint enni. én nem szereték enni.

— Csak ereggy, — szólt rá Csibe, — egyél, ugvis sovány vagy, eriggy egyél, reggelizz.

A kislány kicammogott s egy perc múlva a konyhából éktelen sivitás hallatszott. Csibe abbahagyta az állampolgári feladatot s kiment utána. Még a toll is a kezében volt s jó távol tartotta, hogy rá ne cseppenjen a tinta a vasárnapi ruhájára.

Mielőtt kiment volna, a papa rákiáltott:

— Ne zavarod a mamát, neveli a gyereket.

De ő nem hagyta, mindig védője volt a kislálynak s most is megdöbbenve látta, hogy a kis Icu ott áll az anyja előtt és egészben reszket a kis teste. Mint a ló, ha nem bírja a megrakott kocsit felfelé a Lágymányosi uccán.

— Nem szeretem a tejet, — visitotta, — nem kérek bűdös tejet.

De az anyja ráordított:

— Az anvéd istenit, azt eszel, amí adok! — és elkezdte verni.

Csibe pillanatig szóhoz sem tudott jutni. Ő már tudja, hogy a gyerek nem bírja leinni a tejet, mindig azt mondja, bűdös és ha megeszi, ugvis kihányja és ez mégis minden nap így megy.

— Elment magának az esze? — kiáltott a mamára, — mér nem önt bele neki egy kis kávét?

— Nekem ne válogasson, mert megölöm. A gyerek Csibéhez menekül s a szárnyai

alá dugja a fejét és csak reszket és visit.

— Tudja, hogy nem szeret enni a gyerek! — kiabál Csibe, vékony kis csemeteg hangján, — olyan csontos szegény, semmi hus rajta. Mért nem ad neki azt, amit megesszik. Egy kis mézet? Hogy hizzon.

— Fészkes nyavalyát. Nekem se adtak. A gyerekek azt kell enni, amit kap. De evvel az elkényeztetett disznóval nem lehet birni. Ha én az anyámnak így elment mondtam volna, kettéhasított volna, de én is széttépem ezt a kutyát. Majd én kinevellek akasztófára való bűdös köjök.

— No maga is egy anya.

A mama dühösen rikácsol a kislánya után:

— Csak ereggy a Csibéhe, majd az fog neked mézet adni, hogy a ménkü csapott vóna beléd, mikor tojásba vótál.

Csibe csak szorítja a gyereket, mert édes a kis Icu, egy pengőt kapott a keresztanyjától és odaadta Csibének, hogy tegye el, mert venni akar rajta valamit az anyjának csütörtökön, ha nevenapja lesz.

— Gyere ide, — kiált rá a mama.

A gyerek nem mer dacoskodni, odamegy és remeg, egész magánkívül van.

A mama felkapja a nagy ollót az asztalról:

— Válogatsz nekem?

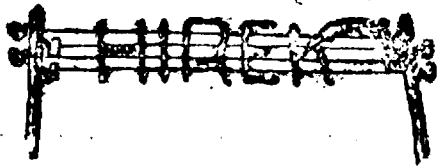
— S vágja belé a gyerekebe. Csibe odacsik s elkapja a gyereket ujra. Az olló, ahogy odavágta az anya, esik le a kőre s nagyot csörren.

— Veszed fel rögtön?

— Jaj én nem bírom felvenni.

— Az anyád istenit, nem veszed fel?

És felkapja a nagy kést, hogy rögtön leszurja a kislányt. De Csibe nekiugrott és elkapta a kezét és kivette belőle a kést.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadói hivatal — Redaction und Administration: Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon. Strada Braţianu 18.

Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árengedmény.

Engedélyezték a közszállítási számlák repülőbélyeg különbözetének utólagos megtérítését

Ismeretes, hogy a közszállítások számláira két ezrelék repülőbélyeget ragasztottak, amíg ki nem derült, hogy ezekre a számlákra három ezrelék repülőbélyeg jár. Az egy ezrelék különbözet miatt nem egy esetben fel is vették a kihágási jegyzőkönyvet. A Kereskedelmi Testületek Szövetsége ezzel kapcsolatosan akciót indított, amely teljes sikerrel járt, amennyiben a Nemzeti Repülőalap megengedte, hogy mindazok a cégek, amelyekkel szemben kihágási jegyzőkönyvet a különbözetből kifolyólag még nem vettek fel, az 1 ezrelékes differenciát befizethessék a Nemzeti Bankhoz. A Nemzeti Repülőalaptól most

ujabb értesítés érkezett a Kereskedelmi Testületek Szövetségéhez az utólagos megtérítés módjára vonatkozólag. A körlevél szerint ugyanis számosan a borderón globálisan tüntették fel a számlák összegét, ami lehetetlené teszi az esetleges kihágások megállapítását. A Nemzeti Repülőalap előírása szerint az 1 ezrelék repülőbélyegkülönbözet befizetésekor a borderón külön-külön fel kell tüntetni minden egyes számlát, annak időpontját, a vásárló nevét és a bélyegkülönbözet összegét. Ilyen feltételek mellett minden iparosnak és kereskedőnek módjában áll a különbözetet befizetni

Szegény földrajz...

Móricka hazajön az iskolából és a tatája megkérdezi tőle:

— Na, Móricka, mit tanultatok ma az iskolában?

— Földrajzot tanultunk, tata.

— Földrajzot tanultatok? Mi az a földrajz?

— Földrajz az, hogy például Madridnak van kétfélmillió lakosa, Sanghainak van másfélmillió lakosa, Nankingnak van egymillió lakosa.

A tata elgondolkozik egy kicsit, aztán mérgesen mondja:

— Ez egy számmárság.

— Miért tata?

— Mert ha jön száz repülőgép, elkezd bombázni és megöli a lakosság nagy részét, tulajdonképpen akkor mit tanultál?

Az újra megkötött talpbőr-kartell most sem tudja a három legnagyobb gyárat beszervezni

Az eredetileg három hónapra kötött talpbőregyezmény lejárt. A kartellben tizenhat talpbőrgyár foglalt helyet és ahhoz már annak idején sem csatlakozott Románia három legnagyobb talpbőrgyára, de a gyakorlatban ezek is tartották az árakat és a kartell eladási feltételeit. Most, hogy a kartellszerződést a tizenhat gyár meghosszabbította, az emli-

tett három nagy gyár ismét nem vett részt a megállapodásban és hír szerint a kartell árait és eladási feltételeit sem fogja tartani. Amennyiben ennek a három nagy gyárnak külön utakon járó üzletpolitikája tartós lesz, remény lehet arra, hogy a talpbőr-kartell egysege és árdiktatúrája megszűnik.

Az élesztőárak leszállítását kéri a pékek

A pékszindikátus küldöttsége megjelent a kereskedelmi minisztériumban és kérte az élesztőárak leszállítását. A küldöttség arra hivatkozott, hogy az élesztőkartell az élesztőárakat 45 leiről 84 leire emelte kilónként és kérte, hogy a kormány szüntesse meg a kartell árdragítását.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comisie cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorozámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban Antoniu Stéger Antal 918.

In Grupa II. Csoportban változatlanul 997. esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormântare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 1006. Cornelia Buidar Kornéla.

In Grupa B. Csoportban: 988. v. I. Stefan özv. Razel Istvánné.

Tipografia „HIRLAP”, Arad.

— Van korbács, — kiabált a mama, — de felhajtom megint a szoknyádat és úgy elverlek, hogy cafatokban hull le rólad a hus.

De már csak kiabál, már nem dühös, hanem el van keseredve és a bánat hull a szívére, hogy neki ilyen átkozott kőike van, aki nem eszi meg a tejet, ha kettéhasítja se. Csak ő ilyen szerencsétlen ezen a világon. Más gyereke bezzeg két kézzel kanna utánna, csak lenne egy kis tej és az a komisz apja is csak hallgatja odabent, hogy a felesége megful a dühtől, de nem jönne segítségére, hogy agyonverie a komisz kutyát, és olyan szavakat kiabál neki, hogy azt senkinek sem illik mondani.

Ott is hagvja őket, hogy az urával veszekedjen, be a szobába, onnan hallatszik a lármája.

— Lásza, Csibe néni, — szól pityegve a kislány, — én mindent értek, én velem mindig így bántak, de nem is felejttem el a mamának, a korbácsot a hátamból, hogy... —

— Nem szabad a mamáról rosszat gondolni, kis fiam, örülj, hogy van és gondoskodik rólad, látod, én megcsókolnám a kezét, ha élne az én anyám, ha mindennap megverne is.

— Könnyű magának.

— No, te csak hallgass, neked jó szíved van és ha neked gyereked lesz, te nem fogsz így bánni vele.

A mama visszajött, mint a zivatar s zugja:

— Velem is így bántak, mikor kicsi voltam. Én már nyolcéves koromban kenyeret akartam, szőlőt, és még már tizenéves, még most is itt van a nyakamon.

— Mi az? Maga nincs észnél, hogy ilyeneket kíván ettől a kis soványagtól?

— Gyere ide, gyere csak édesem, gyere csak, — s ezzel a mama magához rántja a

gyereket s letörli a köténye sarkával annak a mocskos, telesirt arcocskáját. — Édes kis bogaram, veled vert meg az Isten. Minek mérgecsesz, nem elég ez a komisz apád?

És elkezd csókolgatni, nyalja-falja, majd megeszi és közben zokog, mint akinek csakugyan elment az esze.

— Most csókolja, — szól rá Csibe, — akkor csókolt a volna, mielőtt megverte... Mit bántja azt a szegény gyereket, veri még a sors eleget, nézzén meg engem, látja, hogy dobál engem ide-oda. Azt akarja, hogy ha annyi idős lesz mint én, övele is úgy bántjon a sors?

— Eleget vert engem is.

— Magát is verte a sors. Azt akarja, hogy ez is olyan legyen, mint maga! Olyan ideges? Most is olyan ideges már, nem bir tanulni se. Vigye el idegklinikára.

— Nem ideges, hanem rossz!

— Így remeg a gyerek. Valósággal rázza az idegesség.

— Mert komisz kutya.

— Nem igaz, jó szíve van, de én azt is tudom, mi a baja: elmondta maga, hogy mikor teherben volt vele, az apja egy egész évig nem adott magának pénzt, hanem rugdosta és ez van benne a gyerekbe, mert azt szokták mondani, hogy a gyerek örökre megérzi, ha az anyjával akkor rosszul bántak.

A mama keservesen sirva fakad.

— Nem elég, hogy az is vót, meg más is vót, mégse tud jó lenni nekem.

S úgy az ölébe szorítja a kislányt, hogy az csaknem megfullad.

— Kis korába is eleget verte a sors és maga még veri, hiszen némely helyen jobb dolga van a kutyának.

— Majd én elviszem a nővéremhez, és ott... bízni.

— Igazán, mama? — kiált a kislány.

Csibe haragosan, durcásan ül s nem hagyja annyiba:

— És hiába veri, csak hozzá szokik a veréshez, még az se segít neki. Én nem emlékszek, hogy engem valaha megvert volna az édesapám, vagy a mamám.

— Majd megver az urad. Ne félj.

— Nem ver engem. Abból már nem eszik. Mert nem is lesz oka rá. Meg nem is megyek férjhez soha.

— Majd egy lóködökhöz.

— Ahhoz meg éppen nem is megyek. Az anyja szemet. Inkább lány maradok. Még csak tizenkilenc éves vagyok, de már eleget szenvedtem. Elég lesz huszonhat éves korba férjhez menni.

A mama a gyerekekkel az ölében, mint egy várban, biztonságban érzi magát a nevetni kezd:

— Vén lány akarsz lenni? ... Hatvan éves korodban akarsz férjhez menni?

— Csak nevéssen. Nehéz szegénynek lenni, de ha már valaki szegény, legalább jobban, élhetne.

— Jól van, csak ne pofázz. Inkább fizesd meg az adósságodat. Mi közöd neked ahhoz, hogy nevésem a gyereket? Az én gyerekeim! Ugy teszek vele, ahogy akarok, én hoztam a világra. Neked csak ahhoz legyen közöd, hogy tisztázd ki magad az adósságból!

S Csibe ott marad leforrázva, kis szemöldökét összehuzza s szájacskáját felduzzasztja.

— Ne féljen, az Isten vigyáz az árvákra. Majd meglátja, hogy egyszer én is tiszta lesz magam elött.

Ezzel fordul s elmegy. Bemegy a vécébe és magára zárja az ajtót és kiserja magát.